

OTİZM ALANI İLE İLGİLİ YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLER ÜZERİNE BİR İÇERİK ANALİZİ ÇALIŞMASI

Süreyya Dedeoğlu
N.E.Ü A.K.E.F Müzik Eğitimi Anabilim Dalı
dedeoglusureyya@gmail.com

Yrd. Doç. Dr. Gözde Yüksel
N.E.Ü A.K.E.F Müzik Eğitimi Anabilim Dalı
gozdecoskun@hotmail.com

Özet

Bu çalışma, otizm alanıyla ilgili YÖK Ulusal Tez Merkezinde indekslenen tezlerin çeşitli değişkenler açısından incelendiği bir içerik analizi çalışmasıdır. Bu amaçla otizm alanı ile ilgili olan ulaşılabilir 100 adet tez incelenmiştir. Araştırma sonuçları alt problemlere göre düzenlenmiş, frekans ve yüzde tablosu olarak betimsel bir biçimde sunulmuştur. Çalışmanın sonucunda, otizm alanında yapılan tezlerin yarısından fazlasının yüksek lisans tezi olduğu, YÖK Ulusal Tez Merkezi'nde ulaşılabilir en eski tez 1990 yılına ait olduğu, 1990-2016 yılları arasındaki 26 yıllık sürede, otizm alanı ile ilgili en çok tezin 2015 yılında yapıldığı, tezlerin araştırmacının cinsiyetine göre dağılımına bakıldığında büyük çoğunluğu kadın araştırmacıların oluşturduğu, yapılan tezlerin üniversiteler ve illere göre dağılıma bakıldığında, Marmara Üniversitesi ve Anadolu Üniversitesi ile İstanbul, Eskişehir ve Ankara illerinin tezlerin en çok yapıldığı üniversite ve iller olarak ön plana çıktığı, yapıldığı enstitülere göre dağılımına bakıldığında tezlerin büyük bir bölümünün Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde yapıldığı, Otizm alanında yapılmış olan tezlerin konuları bakımında en fazla eğitim ve öğretim alanında yapıldığı, ulaşılan tezlerin büyük çoğunluğu "nicel yöntemler" kullanılarak yapıp, tezlerin büyük çoğunluğunda "ölçek, gözlem formu, görüşme formu, bilgi formu, test ve veri toplama formu" veri toplama aracı olarak kullanıldığı, otizm alanı ile ilgili deneysel desen kullanılarak yapılan tezler incelendiğinde "otizmliler çocuklar ve otizmliler çocuğa sahip ebeveynler" örneklem (çalışma) grubunun çoğunluğunu oluşturduğu belirlenmiştir. Ülkemizde, çocuklarında otistik bozukluk olan ya da bu riski taşıyan ailelerin eğitime olan gereksinimleri göz önüne alındığında, bu alanda yapılan çalışmalara ne kadar çok ihtiyaç duyulduğu ve bu çalışmaların ne kadar önemli olduğu açıkça görülmektedir. Otistik çocukların, bireysel farklılıklarını dikkate alan öğretim uygulamalarının desteklenmesi, yeni araştırmaların yapılması ve sonuçlarının karşılaştırılması, yeni bakış açıları geliştirecek ve literatüre katkı sağlayacaktır.

Anahtar Sözcükler: Otizm, İçerik Analizi, Lisans Üstü Tezler.

CONTENT ANALYSIS STUDY THAT HAS BEEN CONDUCTED ON THESISES RELATED TO FIELD OF AUTISM

Abstract

This is a content analysis study in which thesis related to autism indexed at Council of Higher Education (CHE) National Thesis Center has been examined in terms of different variations. For this reason, one hundred thesis related to autism has been examined. Results of the research have been organized according to sub-problems and have been displayed in a descriptive way in frequency and percentage charts. At the end of the study, it has been determined that more than half of researches about autism are master thesis, the oldest available thesis at CHE National Thesis Center is in the year 1990, during 26 years between 1990-2016 most of thesis studies related to autism was conducted in 2015, in terms of gender of researchers most of the researchers has been women, Marmara University and Anadolu University and İstanbul, Eskişehir and Ankara has come into prominence in terms of cities and universities in which most of the thesis has been conducted, in point of institutes most of

the thesis has been carried out at Educational Sciences Institutes, the most of thesis has been done in education from the point of view of topic, most of the thesis that are available has been carried with quantitative analysis, as data collection tools "scale, observation form, interview form, information form, test and data collection form" has been used, in the thesis using experimental design "autistic children and parents having autistic children" have been the most of the experimental group. When the training requirement of families who have autistic children or have this risk is taken into account, need for studies conducted in this area and importance of these studies are seemed clearly. Supporting education applications concerning individual differences of autistic children, conducting new researches and comparing results are going to bring new perspectives and contribute to the literature.

Keywords: Autism, Content Analysis, Master Theses.

GİRİŞ

Günümüzde, eğitim anlayışında yaşanan değişimler sonucunda, öğrencilerin tek tipleştirilmesi anlayışından uzaklaşmaktadır. Güven'e (2003:57) göre, her çocuğun bir diğerinden farklı olduğu ve bu nedenle de eğitimin bireysel temelli olmasının gerekliliği çağdaş eğitim anlayışının özünü oluşturmaktadır.

Her birey kendine ait olan bir takım farklılıklarla ve ortak gelişim dönemlerine ait bir takım benzerliklere sahip olarak dünyaya gelir. Bireyler bu benzerlik ve farklılıklar ile bir arada yaşayarak toplum ve çevreye uyum sağlamaya çalışır. Bu uyum sürecinde de kendilerine uygun bir eğitim sürecine ihtiyaç duyar.

Erturan ve Akbağ'a (1997: 227) göre, özel ihtiyaçların fark edilmesi ve her çocuğa özgü çevre düzenlemesinin gerekliliği bugün eğitimde olanaklar ölçüsünde yerine getirilmeye çalışan bir ilkedir.

Çeşitli nedenlerle, bireysel özellikleri ve eğitim yeterlilikleri açısından yaşatlarından beklenen düzeyden anlamlı farklılık gösteren bireyler özel eğitime ihtiyacı olan bireyler olarak tanımlanır. Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitim ihtiyaçlarını karşılamak için özel olarak yetiştirilmiş personel, geliştirilmiş eğitim programları ve yöntemleri ile onların özür ve özelliklerine uygun ortamlarda sürdürülen eğitime "özel eğitim" denir.

Özel eğitim, çoğunluktan farklı ve özel eğitime ihtiyacı olan çocuklara sunulan, üstün yetenekli olanları yetenekleri doğrultusunda en üst düzeye çıkmasını sağlayan, yetersizliği engele dönüştürmeyi önleyen, engelli bireyi kendine yeterli hale getirerek topluma kaynaşmasını ve bağımsız, üretici bireyler olmasını destekleyecek becerilerle donatılmış eğitimidir (Doğangün, 2008: 157).

31.05.2006 tarih ve 26184 sayılı resmi gazetede Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nde "Özel eğitim gerektiren birey, çeşitli nedenlerle, bireysel özellikleri ve eğitim yeterlilikleri açısından akranlarından beklenen düzeyden anlamlı farklılık gösteren birey" olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca, 31.05.2006 tarih ve 26184 sayılı resmi gazetede özel eğitime gereksinim duyan çocuklar arasında, zihin özürlü bireyler, otistik bireyler, işitme özürlü bireyler, görme özürlü bireyler, spastik özürlü bireyler ve dil ve konuşma bozukluğu olan bireyler yer almaktadır (<http://www.aof.edu.tr/kitap/süleymaneripek>).

Özel eğitim gereksinimleri olan bireyler sınıflamasında yer alan otistik bozukluk, Yaygın Gelişimsel Bozukluk Yelpazesi (YGB) terimi altında yer alan gelişimsel bozukluklardan biridir (Diken İ, 2008:411). Otistik bozukluk, toplumsal etkileşimde, dil ve iletişim becerilerinde yetersizlikler ile davranış, ilgi ve etkinliklerde sınırlı, basmakalıp ve yineleyici örüntülerle ve toplumsal etkileşim, toplumsal iletişimde kullanılan dil ya da sembolik/imgesel oyun becerilerinin en az birinde 3 yaşından önce gecikmelerin ya da olağandışı işlevselliğin olması ile karakterize edilmiş gelişimsel bir bozukluk olarak ifade edilmektedir. (Korkmaz, 2005:2).

Amerikan Psikiyatri Derneği'nin hazırladığı, psikoloji alanındaki sorunlara ilişkin referans alınan ve bu alanda en güvenilir kaynak olarak bilinen "Ruhsal Bozukluklara İlişkin Tanı ve İstatistik El Kitabı IV (DSM-IV)"nda Yaygın Gelişimsel Bozukluk beş alt gruba ayrılmaktadır. Bunlar, (a) Otizm, (b) Asperger Sendromu, (c) Çocukluk Dezintegratif Bozukluğu, (d) Rett sendromu ve (e) Atipik Otizm şeklinde sıralanır (Kırcaali İftar,2003:7,8).

Otistik bozuklukların varlığı yaygın olarak bilinmekle beraber, sınıflandırmada hala zorluklar gözlemlenmektedir. Otizme kesin tanı koymak için kullanılacak testler henüz geliştirilememiştir. Ayrıca otistik bozuklukların alt grupları arasındaki farkları ortaya koyabilecek testler de mevcut değildir. Bugüne dek önerilen tüm tanı sistemleri, sosyal etkileşim, iletişim ve hayal gücü bozuklukları ile katı ve yinelenen etkinliklerin varlığının tanıda çok önemli rol oynadığı konusunda fikir birliği içinde olsalar da, tek tek çocuklara ve yetişkinlere tanı konması söz konusu olduğunda pek çok nedenden dolayı anlaşmazlıklar ortaya çıkmaktadır (Wing, 2005:27). Erken çocukluktan başlayıp yaşam boyu süregelen bir gelişimsel bozukluk olan otistik bozukluğun karakteristik özellikleri arasında sosyal etkileşimde, dil ve iletişim becerilerinde yetersizlikler, tekrarlayan uygun olmayan davranışların sergilenmesi, rutinelere ve aynılığa olan aşırı bağımlılık gibi özellikler yer alır. Bununla birlikte otistik bozukluk gösteren öğrenciler, farklı bilişsel ve eğitsel gereksinimler ve yeterlikler gösterebilirken, çoğunda değişik düzeylerde zihinsel yetersizlikler de görülmektedir. (Eren, 2013: 2)

Otistik çocukların bireysel öğrenme yollarını keşfederek onlara etkili bir öğretim sunabilmek için fiziksel çevrenin onlara göre uyarlanması, sergiledikleri uygun olmayan davranışlar üzerinde çalışılması, görsel destek ve ipuçlarından yararlanılması ve onlar için en uygun öğretim tekniklerinin bulunması gerekmektedir (Korkmaz, 2003:85).

Elbette ki otistik çocukların eğitiminde tek bir reçete ile sonuca varmak olanaklı olmamaktadır. Her çocuğun bireysel ve çevresel koşulları farklıdır. Bu farklılıklara uygun olarak her otistik çocuğa özgü bireysel eğitim programları geliştirilmelidir. Bireysel eğitim programı geliştirilirken; çocuğun yaşı, bilişsel yetilerinin düzeyi, dil düzeyi ve çocuğun sergilediği kişisel davranış profili belirlenmeli ve eğitim programı buna göre ayarlanmalıdır. Öyle ki, otizmliler çocuklar bazı genel öğrenme sorunları sergilemekte ve tipik bir alanda gelişirken başka bir alanda gerilik gösterebilmektedirler. Örneğin, hafıza gücü ve müzikal yeti gerektiren alanlarda çok başarılı olabilirken, okuma, bisiklete binme gibi alanlarda başarısız olabilmektedirler (Korkmaz, 2003: 86-87).

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Otizmin akademik anlamda birçok alana girmesiyle birlikte ülkemizde otizm alanında yapılan tezlerin sayısı her geçen yıl artmaktadır. Bu yönüyle otizm alanında yapılan tezlerin incelenmesi ve sonuçlarının değerlendirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu doğrultuda araştırmanın amacını; Otizm alanıyla ilgili YÖK Ulusal Tez Merkezinde indekslenen tezlerin, çeşitli değişkenler açısından incelenmesi oluşturmuştur. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevaplar aranmıştır.

- 1) Türkiye'de Otizm alanı ile ilgili yapılan tezlerin yayın türlerine göre dağılımı nedir?
- 2) Türkiye'de Otizm alanı ile ilgili yapılan tezlerin yayın yıllarına göre dağılımı nedir?
- 3) Türkiye'de Otizm alanı ile ilgili yapılan tezlerin araştırmacı cinsiyetine göre dağılımı nedir?
- 4) Türkiye'de Otizm alanı ile yapılan tezlerin yürütüldükleri üniversitelere göre dağılımı nedir?
- 5) Türkiye'de Otizm alanı ile ilgili yapılan tezlerin yürütüldükleri enstitülere göre dağılımı nedir?
- 6) Türkiye'de Otizm alanı ile ilgili yapılan tezlerin yapıldıkları illere göre dağılımı nedir?
- 7) Türkiye'de Otizm alanı ile ilgili yapılan tezlerin konularına göre dağılımı nedir?
- 8) Türkiye'de Otizm alanı ile ilgili yapılan tezlerin araştırma yöntemine göre dağılımları nedir?
- 9) Türkiye'de Otizm alanı ile ilgili yapılan tezlerin veri toplama aracına göre dağılımı nedir?
- 10) Türkiye'de Otizm Alanı ile ilgili deneysel desen kullanılarak yapılan tezlerin (örneklem) çalışma grupları nedir?

YÖNTEM

Türkiye'de Otizm alanında yapılan tezlerin incelenmesine yönelik yapılan bu çalışma betimsel niteliktedir ve tarama yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada, doküman incelemesi yoluyla elde edilen verilerin çözümlenmesi için "İçerik Analizi" modeli kullanılmıştır.

Sosyal bilimler alanında kullanılan ve nitel araştırmalarda sıklıkla yararlanılan içerik analizi, belirli kurallara dayalı kodlamalarla bir metnin bazı sözcüklerinin daha küçük içerik kategorileri ile özetlendiği sistematik, yinelenebilir bir tekniktir (Büyüköztürk vd. 2013). "İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır." (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 227). "Betimsel içerik analizi; belirli bir konu üzerinde yapılan çalışmaların ele alınıp eğilimlerinin ve araştırma sonuçlarının tanımlayıcı bir boyutta değerlendirilmesini içeren sistematik çalışmalardır." (Çalık ve Sözbilir, 2014:34).

Araştırmanın çalışma grubunu 02.12.2016 tarihinde otizm alanıyla ilgili YÖK Ulusal Tez Merkezinde indekslenen 1990- 2016 yılları arasındaki 169 adet lisansüstü tezdən ulaşılabilir 100 Türkçe tez oluşturmaktadır.

Türkiye'de Otizm alanında yapılan tezlerin incelenmesine yönelik yapılan bu çalışmada veriler, literatür tarama yöntemi ve doküman incelemesi yoluyla toplanmıştır.

Araştırma, YÖK Ulusal Tez Merkezinden ulaşılabilir, Türkçe ve Otizm alanı ile ilgili olan 100 adet tezin Microsoft Excel programında gruplandırılan verilere yüzde frekans uygulanmıştır.

BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde; Otizm alanıyla ilgili YÖK Ulusal Tez Merkezinde indekslenen tezlerin, çeşitli değişkenler açısından incelenmesi sonucu elde edilen bulgular tablolaştırılarak, araştırmanın alt problemlerindeki sıraya uygun olarak yorumlanmıştır.

Tablo 1:Otizmle ilgili yapılan tezlerin yayın türüne göre dağılımı

Yayın Türü	F	%
Yüksek Lisans	64	64
Doktora	20	20
Tıpta uzmanlık	14	14
Yan Dal Uzmanlık	1	1
Bilim Uzmanlığı Tezi	1	1
Toplam	100	100

Tablo 1'e göre 100 tezin 64'ü Yüksek lisans tezi (%64) , 20'si doktora tezi (%20), 14'ü tıpta uzmanlık tezi (%14), 1'i yan dal uzmanlık tezi (%1), 1'i bilim uzmanlığı tezi (%1)'dir. Bu sonuca göre otizm alanında yapılan tezlerin yarısından fazlasının yüksek lisans tezi olduğu söylenebilir.

Tablo 2: Otizmle İlgili Yapılan Tezlerin Yayın Yıllarına Göre Dağılımı

Yayın Yılı	F	%
2015	24	24
2013	17	17
2011	11	11
2014	11	11
2016	9	9
2010	8	8
2012	8	8
2008	3	3
2009	3	3
2003	2	2
2006	2	2
1990	1	1
2007	1	1
Toplam	100	100

Tablo 2'ye göre incelenen 100 tezin 24'ü (%24) 2015 yılında, 17'si (%17) 2013 yılında, 11'i (%11) 2011 yılında, 11'i (%11) 2014 yılında yapılmıştır. 1990-2016 yılları arasındaki 26 yıllık sürede, otizm alanı ile ilgili en çok tezin 2015 yılında yapıldığı görülmektedir.

Tablo 3 Otizmle İlgili Yapılan Tezlerin Araştırmacının Cinsiyetine Göre Dağılımı

Araştırmacının Cinsiyeti	F	%
Erkek	34	34
Kadın	66	66
Toplam	100	100

Tablo 3'e göre incelenen 100 tezin 34'ü (%34) erkek araştırmacılar tarafından, 66'sı (%66) kadın araştırmacılar tarafından yapılmıştır. Bu sonuca göre kadın araştırmacıların erkek araştırmacılara göre otizm alanına daha fazla ilgi gösterdikleri söylenebilir.

Tablo 4: Otizmle İlgili Yapılan Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversite	f	%
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ	27	27
MARMARA ÜNİVERSİTESİ	13	13
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ	8	8
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ	6	6
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	6	6
ANKARA ÜNİVERSİTESİ	5	5
GAZİ ÜNİVERSİTESİ	4	4
ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ	3	3
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ	3	3
KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	2	2
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ	2	2
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ	2	2
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ	2	2
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ	2	2
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ	1	1
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ	1	1
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ	1	1
GEDİK ÜNİVERSİTESİ	1	1
ZİRVE ÜNİVERSİTESİ	1	1
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ	1	1
İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ	1	1
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ	1	1
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ	1	1
İSTANBUL BİLGİ ÜNİVERSİTESİ	1	1
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ	1	1
MALTEPE ÜNİVERSİTESİ	1	1
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ	1	1
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ	1	1
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ	1	1
SAGLIK BAKANLIĞI	1	1
Toplam	100	100

Tablo 4'e göre tezlerin 27'si (%27) Anadolu Üniversitesi'nde, 13'ü (%13) Marmara Üniversitesi'nde yapılmıştır. Bu sonuca göre otizm alanıyla ilgili yapılan tezlerin üçte birinden fazlasının bu iki üniversitede yapıldığı görülmektedir.

Tablo 5: Otizmle İlgili Yapılan Tezlerin Enstitülere Göre Dağılımı

Enstitüler	F	%
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ	46	46
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ	23	23
TIP FAKÜLTESİ	16	16
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ	11	11
İLETİŞİM FAKÜLTESİ	1	1
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ	1	1
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ	1	1
Toplam	100	100

Tablo 5'e göre tezlerin 46'sı (%46) Eğitim Bilimleri Enstitülerinde, 23'ü (%23) Sosyal Bilimler Enstitülerinde, 16'sı (%16) Tıp Fakültelerinde, 11'i (%11) Sağlık Bilimleri Enstitülerinde, 1'i (%1) İletişim Fakültesinde, 1'i (%1) Fen Bilimleri Enstitüsüne, 1'i (%1) Güzel Sanatlar Enstitüsünde yapıldığı görülmektedir.

Tablo 6: Otizmle İlgili Yapılan Tezlerin İllere Göre Dağılımı

İl	F	%
İSTANBUL	29	29
ESKİŞEHİR	27	27
ANKARA	12	12
BOLU	9	9
İZMİR	7	7
KONYA	3	3
TRABZON	2	2
SAMSUN	2	2
EDİRNE	2	2
AFYONKARAHİSAR	1	1
GAZİANTEP	1	1
KAYSERİ	1	1
ANTALYA	1	1
ERZURUM	1	1
KOCAELİ	1	1
KAHRAMANMARAŞ	1	1
Toplam	100	100

Tablo 6'ya göre tezlerin 29'u (%29) İstanbul, 27'si (%27) Eskişehir, 12'si (%12) Ankara'da yapılmıştır. Bu sonuca göre otizm alanıyla ilgili tezlerin % 68 'inin bu üç şehirde yapıldığı görülmektedir.

Tablo 7: Otizmle İlgili Yapılan Tezlerin Konulara Göre Dağılımı

Konular	F	%
Eğitim ve Öğretim	61	61
Psikiyatri	10	10
Psikoloji	8	8
Genetik	7	7
Çocuk Sağlığı	4	4
Spor	4	4
Dil Bilimi	3	3
Gazetecilik	1	1
Beslenme	1	1
Biyoloji	1	1
Toplam	100	100

Tablo 7'ye göre konular 10 başlık altında toplanmıştır. En fazla çalışmanın yapıldığı konular sırayla şu şekildedir; Eğitim ve Öğretim (%61), Psikiyatri (%10), Genetik (%), Psikoloji (%8), Genetik (%7), Çocuk Sağlığı (%4), Spor (%4), Dil Bilimi(%3).Tablo 7'deki sonuçlara göre otizm alanıyla ilgili tezlerin büyük çoğunluğunun Eğitim ve Öğretim alanında yapıldığı görülmektedir.

Tablo 8: Otizmle İlgili Yapılan Tezlerin Araştırma Yöntemine Göre Dağılımı

Araştırma Yöntemi	F	%
Nicel	74	74
Nitel	17	17
Karma	9	9
Toplam	100	100

Tablo 8'e göre tezlerin 74'ü (%74) nicel araştırma yöntemi, 17'si (%17) nitel araştırma yöntemi, 9'u (%9) hem nicel hem de nitel araştırma yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Bu sonuca göre otizm alanıyla ilgili tezlerin %70'ten fazlasının nicel araştırma yöntemlerinin kullanılarak yapıldığı görülmektedir.

Tablo 9: Otizmle İlgili Yapılan Tezlerde Kullanılan Veri Toplama Araçlarının Yüzdelerik Dağılımı

Veri Toplama Araçları	f	%
Ölçek	40	22,59
Gözlem Formu	18	10,16
Görüşme formu	18	10,16
Bilgi Formu	18	10,16
Test	16	9,03
Veri Toplama Formu	16	9,03
Video Analizi	12	6,77
Değerlendirme Formu	9	5,08
Tıbbi Test	9	5,08
Anket	9	5,08
Doküman Analizi	7	3,95
Süre Kaydı Tekniği	1	0,56
Ses Kaydı	1	0,56
Kontrol Formları	1	0,56
Olay Kaydı Formları	1	0,56
Performans Formları	1	0,56
Toplam	177	100

Tablo 9'a göre tezlerde 40 (%22,59) ölçek, 18 (%10,16) gözlem formu, 18 (%10,16) görüşme formu, 18 (%10,16) bilgi formu, 16 (%9,03) test, 16 (%9,03) veri toplama formu, 12 (%6,77) video analizi, 9(%5,08) değerlendirme formu, 9(%5,08) tıbbi test, 9 (%5,08) anket, 7(%3,95) doküman analizi, 1 (%0,56) süre kaydı tekniği, 1 (%0,56) ses kaydı, 1 (%0,56) kontrol formları, 1 (%0,56) olay kaydı formları, 1 (%0,56) performans formları veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Bu verilere göre otizm alanıyla ilgili yapılan tezlerin büyük çoğunluğunda (%71,13) veri toplama aracı olarak ölçek, gözlem formu, görüşme formu, bilgi formu, test ve veri toplama formu kullanılmıştır.

Tablo 10: Otizmle Alanı İle İlgili Deneysel Desen Kullanılarak Yapılan Tezlerin Örneklem (Çalışma) Grubuna Göre Dağılımı

Örneklem (Çalışma Grubu)	f	%
Otizimli Çocuk	59	41,54
Otizimli Çocuğa Sahip Ebeveyn	16	11,26
Normal Gelişimli Çocuk	13	9,15
Otizimli Hasta	11	7,74
Otizimli Çocuğa Sahip Anne	5	3,52
Otizimli Öğrenci	5	3,52
Özel Eğitim Öğretmeni	4	2,81
Otizimli Çocuk ve Anne	4	2,81
Normal Gelişimli Çocuğa Sahip Ebeveyn	3	2,11
Otizimli Kardeşe Sahip Birey	2	1,40
Zihinsel Özürlü Çocuğa Sahip Ebeveyn	2	1,40
Normal Gelişimli Çocuğa Sahip Anne	2	1,40
Otizim Hasta Yakını (Akraba)	2	1,40
Down Sendromlu Çocuk	2	1,40
Özel Eğitim Kurumu	2	1,40
Down Sendromlu Çocuğa Sahip Anne	1	0,70
Zihinsel Engelli Hasta	1	0,70
Psikolojik Bipolar Bozukluğu Olan Çocuk	1	0,70
Zihinsel Engelli Çocuk	1	0,70
Otizimli Çocuk ve Baba	1	0,70
Down Sendromlu Çocuğa Sahip Ebeveyn	1	0,70
Şizofreni Çocuk	1	0,70
Öğretim Üyesi	1	0,70
Uzman-Doktor	1	0,70
Özel Eğitim Öğretmen Adayı	1	0,70
Toplam	142	100

Tablo 10'a göre tezlerin örneklem (çalışma) gruplarının 59'unu (%41,54) otizmli çocuk, 16'sını (%11,26) otizmli çocuğa sahip ebeveyn, 13'ünü (%9,15) normal gelişimli çocuk, 11'ini (%7,74) otizmli hastalar, oluşturmaktadır. Bu sonuca göre otizm alanı ile ilgili deneysel desen kullanılarak yapılan tezlerin örneklem (çalışma) gruplarının yarısından fazlasını (%69,69) otizmli çocuklar ve otizmli çocuğa sahip ebeveynler oluşturmaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma, otizm alanıyla ilgili YÖK Ulusal Tez Merkezinde indekslenen tezlerin, çeşitli değişkenler açısından incelenmesi üzerine bir içerik analizi çalışmasıdır.

Araştırmının bu bölümünde elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlar belirtilmiş ve bu sonuçlara ilişkin olarak bazı öneriler sunulmuştur

Araştırmada;

1. Araştırmada otizm alanında yapılan 100 tezin % 64'lük bölümü yüksek lisans tezi olduğu,
2. YÖK Ulusal Tez Merkezi'nde ulaşılabilir en eski tez 1990 yılına aittir.1990-2016 yılları arasındaki 26 yıllık sürede, otizm alanı ile ilgili en çok tezin 2015 yılında yapıldığı,

3. Otizm alanında yapılan tezlerin araştırmacının cinsiyetine göre dağılımına bakıldığında büyük çoğunluğu kadın araştırmacılar oluşturduğu ve bu sonuca göre kadın araştırmacıların erkek araştırmacılara göre otizm alanına daha fazla ilgi gösterdiği,
4. Otizm alanında yapılan tezlerin üniversiteler ve illere göre dağılıma bakıldığında, Marmara Üniversitesi ve Anadolu Üniversitesi ile İstanbul, Ankara ve Eskişehir illerinin tezlerin en çok yapıldığı üniversite ve iller olarak ön plana çıktığı,
5. Tezlerin, yapıldığı enstitülere göre dağılımına bakıldığında, otizm alanıyla ilgili yapılan tezlerin büyük bir bölümünün Eğitim Bilimleri Enstitüsünde yapıldığı,
6. Otizm alanında yapılmış olan tezlerin konuları bakımında en fazla eğitim ve öğretim alanında yapıldığı,
7. Ulaşılan tezlerin büyük çoğunluğu ""nicel yöntemler" kullanılarak yapıp, tezlerin büyük çoğunluğunda (%71,13) veri toplama aracı olarak "ölçek, gözlem formu, görüşme formu, bilgi formu, test ve veri toplama formu " veri toplama aracı olarak kullanıldığı,
8. Otizm alanı ile ilgili deneysel desen kullanılarak yapılan tezler incelendiğinde " otizmliler ve otizmlilerle çalışılan ebeveynler " örneklem (çalışma) grubunun yarısından fazlasını (%69,69) oluşturduğu sonuçlarına varılmıştır.

Öneriler

- Araştırmada, tezlerin yapıldığı enstitülere göre dağılımına bakıldığında, otizm alanıyla ilgili yapılan tezlerin büyük bir bölümünün Eğitim Bilimleri Enstitüsünde yapıldığı görülmektedir. Tıp alanında yapılan çalışmalar ve Eğitim Bilimleri Enstitüsünde yapılan çalışmaların yüzdelerine bakıldığında çıkan sonuçların bu alanda yapılan çalışmalara ne kadar çok ihtiyaç duyulduğunu açıkça göstermektedir.
- Ülkemizde, çocuklarında otistik bozukluk olan ya da bu riski taşıyan ailelerin eğitime olan gereksinimleri göz önüne alındığında, bu alanda yapılan çalışmalara ne kadar çok ihtiyaç duyulduğu ve bu çalışmaların ne kadar önemli olduğu açıkça görülmektedir. Bu araştırmadan yola çıkarak yeni çalışmaların bu yönde üretilmesi ve ilerletilmesi önerilmektedir.
- Otistik çocukların, bireysel farklılıklarını dikkate alan öğretim uygulamaların desteklenmesi, yeni araştırmaların yapılması ve sonuçlarının karşılaştırılması, yeni bakış açıları geliştirecek ve literatüre katkı sağlayacaktır.

Not: Bu çalışma 18-20 Mayıs 2017 tarihlerinde Antalya'da düzenlenen 8'inci Uluslararası Eğitimde Yeni Yönelimler Kongresinde bildiri olarak da değerlendirilmiştir.

KAYNAKÇA

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. A., Karadeniz, Ş. Ve Demirel, F. (2013). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık

Çalık, M. Ve Sözbilir, M. (2014). İçerik Analizinin Parametreleri. Eğitim Ve Bilim, 39(174), 33-38.

Doğangün B.(2008) Özel Eğitim Gerektiren Psikiyatrik Durumlar İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri, Sempozyum Dizisi No:62

Eren B (2013) Orff Yaklaşımına Göre Hazırlanan Müzik Etkinlikleri İçinde İpucunun Giderek Azaltılması Yöntemi İle Yapılan Gömülü Öğretimin Otistik Çocuklara Kavram Öğretmedeki Etkililiği Yayımlanmış Doktora Tezi Marmara Üniversitesi, İstanbul

Eripek, S. (2003.) "Zekâ Geriliği Olan Çocuklar", Özel Gereksinimli Çocuklar Ve Özel Eğitime Giriş. Editör: Ayşegül Ataman. Gündüz Eğitim Ve Yayıncılık.

Erturan, N. ve Akbag, M. (1997). Spastik, Otistik Ve Zihinsel Engelli Çocukların Annelerinin Ve Kardeşlerinin Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Marmara Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Dergisi Sayı 9. Cilt 1 Sf

Güven, Yıldız. (2003). "Özel Eğitime Giriş", Farklı Gelişen Çocuklar. Editör: Adnan Kulaksızoğlu. Epsilon

Yıldırım, A. Ve Şimşek, H. (2011). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Kırcaali-İftar, G. (2003). Otistik Özellik Gösteren Çocuklara İletişim Becerilerinin Kazandırılması. Yapa Yayın Pazarlama.

Korkmaz, B. (2003). Otizm, A. Kulaksızoğlu (Der.), Farklı Gelişen Çocuklar, İstanbul: Epsilon Yayınları, S.81

Ek-1 Araştırmada İncelenen Tezler

Acar Ç.(2015). Otizmlili Çocuklara Sosyal Becerilerin Öğretiminde Anneler Tarafından Hazırlanarak Sunulan Sosyal Öykü Ve Video Modelle Öğretim Uygulamalarının Karşılaştırılması, Doktora Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.

Adaklı E. S. (2013). Otizm Tanısı Almış Ve Almamış Kişilerde Duygu İfadelerine İlişkin Çalışma Belleği Ve Duygu İfadelerinin Anlamlandırılması, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Ağırman A. (2010). Otizm Spektrum Bozuklukları: Eslik Eden Psikotik Bulgular Ve Şizofreni İle Karşılaştırılması, Psikiyatri Uzmanlık Tezi, Sağlık Bakanlığı Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı Ve Sinir Hastalıkları Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, İstanbul.

Akfıdan A. (2016). Otizm'de Görülen Duyusal Bozuklukların Gelişim Basamaklarına Olan Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Akgül C. H. (2016). Otizm Spektrum Bozukluğu Tanılı Öğrencilerin Stereotip Davranışlarına İlişkin Öğretmen Deneyimleri, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi

Akgül H.(2010). Otizmlili Çocuklara Fotoğraflı Etkinlik Çizelgesi Takip Etme Becerisi Kazandırma, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul,

Aksoy V. (2013). Eğitsel Planlama İçin Otizm Tarama Araçları (Asiep-3)'Nin Psikometrik Niteliklerinin Belirlenmesi: Türkiye Örneği, Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Aktaş B. (2015). Aile Eğitiminin Otizmlili Çocuğa Sahip Ailelerin Milieu Öğretim Tekniklerinden Tepki İsteme-Model Olmayı Kullanmalarındaki Etkililiği, Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.

Alagözöğlü E. (2016). Otizm Spektrum Bozukluğundan Etkilenmiş Kardeşi Olan Bireylerin Aileleri İle İlgili Duygu Ve Düşünceleri, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Alpaytaç S. (2007). Otizm Üzerine Türkiye'den Bir Örnek Vaka İncelemesi, Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Altıntaş B. (2010). Trabzon İl Merkezinde Otizm Tanısı İle Eğitim Gören Çocukların Ailelerinde Stres, Tükenmişlik Düzeyi Ve Yaşam Kalitesinin Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

Ar F. Ö. (2014). Normal Gelişim Gösteren Çocuğa Sahip Ebeveynler İle Otizmlı Çocuğa Sahip Ebeveynlerin Evlilik Uyumu Ve Anksiyete Düzeylerinin İncelenmesi Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Arslan E. (2013). Otizmlı Çocukların 0-2 Yaş Döneminde Gösterdikleri Belirtilere İlişkin Veli Görüşlerinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Zirve Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

Arslan S. (2016). Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklar Ve Babalarının Etkileşimsel Davranışlarının İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Avcıoğu F. (2011). Otizmi Olan Çocuklara Duyguları Ayırt Etme Becerisi Kazandırmada Replik Siliikleştirme İle Yapılan Öğretimin Etkililiği, Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

Aydemir E. S. (2015). Otizmlı Çocukların Ebeveynlerinin Evlilik Uyumlarının, Başa Çıkma Stratejilerinin Ve Sosyal Destek Algılarının İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Aygen S.(2011). Otizm Tanısı Almış Çocuk Ve Ergenlerin Annelerinde Aleksitimi Düzeyinin Yordanması, Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Balçık B. (2010). Otizmlı Bireylere Sosyal Beceri Öğretiminde Sosyal Öykülerin Etkisinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

Bat Z. (2013). 6-15 Yaş Arasındaki Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocukların Beslenme Durumunun Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Baykara B. (2003). Otistik Çocukların Anne Ve Babalarında Geniş Otizm Fenotipinin Nörobilişsel Görünümünün Araştırılması, Uzmanlık Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Tıp Fakültesi, İzmir.

Berrakçay O. (2008). Müziğin Bir Yaygın Gelişimsel Bozukluk Tipi Olan Otizmde Ortaya Çıkan Problemlı Davranışlar Üzerindeki Etkisi: Ritim Uygulaması Çerçevesinde 4 Örnek Olay, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.

Besler F. (2015). Anneler Tarafından Sunulan Video Modelle Öğretimin Otizmlı Çocuklara Oyun Becerisi Öğretmedeki Etkililiği, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Bıçak N. (2009). Otizmlı Çocukların Annelerinin Yaşadıklarının Belirlenmesi, Yüksek Lisans Tezi, , Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

Bilmez H. (2014). Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklara Ortak Dikkate Tepki Verme Becerisinin Öğretimi, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Bozada T. (2014) Otizm: Bulgular, Tartışmalar Ve Medya Temsilleri, İstanbul Bilgi Üniversitesi, İletişim Fakültesi, İstanbul.

Bozkurt S. S. (2011). Otizmlı Çocuklara Rol Oyun Becerilerinin Öğretiminde Akran Ve Yetişkin Modelin Kullanıldığı Video Modelin Etkililiği Ve Verimliliđi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Bozkurt S. S. (2016). Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklara Sosyal Beceri Öğretiminde Teknoloji Destekli Etkileşimli Ortam Tasarımı Ve Etkililiği, Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Caferov C. (2012). Otizm Spetrum Bozukluğu Tanılı Çocuklar Ve Ebeveynlerinde Mcp-1(Monocyte Chemotactic Protein1) /Ccr2(Chemokine (C-C Motif) Receptor 2) Gen Polimorfizmi Araştırılması, Uzmanlık Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, İstanbul.

Celayir M. F. (2012). Otizm Bulgusu Gösteren Bireylerdeki Genetik Değişikliklerin Mlpa Yöntemi İle Ortaya Konması, Tıpta Uzmanlık Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Eskişehir.

Çandır G. (2015). 4-24 Yaş Arası Otizm Spektrum Bozukluğu Ve Down Sendromu Tanısı Alan Çocukların Annelerinde Depresyon, Anksiyete, Stres Ve Baş Etme Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çattık M. (2016). Küçük Grup İçinde Akıllı Tahtada Aşamalı Yardımla Öğretimin Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocukların Dijital Oyun Ve Gözleyerek Öğrenme Becerileri Üzerindeki Etkililiği, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Çıtır. Y. S. (2013). Yaygın Gelişimsel Bozukluğu Olan Bireylerde Otizm Spektrum Anketinin (Osa) Geçerliliğinin Gösterilmesi, Tıpta Uzmanlık Tezi, Ankara Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Ankara.

Dalmış E. (2013). Yüksek İşlevli Otizm Ve Asperger Sendromu Tanılı Çocuklarda İleri Derecede Zihin Okuma Becerileri Öğretimi Programının Etkililiğinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Dikmen U. (2008). Otistik Davranış Kontrol Listesi Ve Değiştirilmiş Erken Çocukluk Dönemi Otizm Tarama Ölçeği'nin Otistik Çocukları Belirleme Yönünden Karşılaştırılması Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Doğan S. (2016). Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklara Mesleklerin Öğretiminde Küçük Grupta Sunulan Sabit Bekleme Süreli Öğretimin Etkililiği, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Eliçin Ö. (2015). Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklara İşlevsel Okuma Becerilerinin Kazandırılmasında Tablet Bilgisayar Aracılığı İle Sunulan Programın Etkililiği, Doktora Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.

Erbil N. (2008). Süperoksit Dismutaz Enzimini Kodlayan Gen (Sod2) İle Otizm Hastalığının İlişkisi, Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Kahramanmaraş.

Eren B. (2012). Orff Yaklaşımına Göre Hazırlanan Müzik Etkinlikleri İçinde İpucunun Giderek Azaltılması Yöntemi İle Yapılan Gömülü Öğretimin Otistik Çocuklara Kavram Öğretmedeki Etkililiği, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Erişkin Y. A. (2013). Normal Gelişim Gösteren, Down Sendromlu Ve Otizmi Olan Çocukların Temel Kavramları İle Ortalama Sözce Uzunlukları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Erol Z. (2014). Otizmde Tenis Uygulamalarının Sosyal Yeterlilik Üzerindeki Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Eyiip D. Ö. (2011). Bilgisayar Destekli Etkinlik Çizelgeleriyle Sunulan Öğretimin Otizm Spektrum Bozukluğu Gösteren Çocukların Çizelge İzleme Ve Rol Oyun Becerilerini Öğrenmedeki Etkileri, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Giray A. D. (2015). Öğretmen Adaylarınca Hazırlanan Ve Sunulan Sosyal Öykülerin Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocukların Sosyal Becerileri Edinmeleri Üzerindeki Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Göç S. (2016). İpad Yoluyla Sunulan Etkinlik Çizelgelerinin Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklarda Bağımsız Ödev Yapma Becerileri Üzerindeki Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Gökmen U. (2010). Otizm Tanısı Almış Bir Çocuğun Müziğe Ve Müzik Çalışmalarına Verdiği Tepkilerin Betimlenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Güler, İ.A. (2013). Otizm Bulgusu Gösteren Bireylerdeki Genetik Değişiklerin Klasik Sitogenetik Ve Fmr1 Sizing Pcr Yöntemi İle Ortaya Konması, Tıpta Uzmanlık Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Eskişehir.

Gülsöz T. (2014). Yüksek Fonksiyonlu Otizm Özelliği Gösteren Öğrencilere Soğuk İçecek Hazırlama Ve Sunma Becerisinin Video Model İle Öğretimin Etkililiği, Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Gümüşçü Ş. (1990). 6-9 Yaş Grubu Otistik Çocuklara "Önce " Ve "Sonra" Zaman Kavramlarını Sözel Olarak İfade Etme Becerisinin Kazandırılmasında "Operant Şartlanma " Ve "Tesadüfî Öğrenme" Yöntemlerinin Etkilerinin İncelenmesi, Bilim Uzmanlığı Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Gümüşçü U. E. (2010). Non-Sendromik (Primer) Otizm Hastalarında Cgh-Array Çalışması, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kocaeli.

Horasan M. M. (2011). Otizmlilerde Kaybolan Nesnelere Sözel Talep Etme Becerilerinin Öğretiminde Fırsat Öğretiminin Etkililiği, Yüksek Lisans Tezi Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

İncekaş S. (2009). Çocukluk Otizmini Derecelendirme Ölçeği Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması, Uzmanlık Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Tıp Fakültesi, İzmir.

Kadak T. M. (2011). Otistik Spektrum Bozukluğu Tanısı Almış Çocukların Ebeveynlerinde Kişilik Özellikleri, Emosyonel Yüz İfadelerini Tanıma Ve Geniş Otizm Fenotip İlişkisi, Uzmanlık Tezi, İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi İstanbul.

Kahveci G. (2015). Birleştirilmiş Davranışsal Konsültasyon Programının Görmeyen Otizmlilerde Uygun Olmayan Davranışlarına Ve İletişim/Sosyal Becerilerine Etkisi, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Kalecik P. (2013). Otizmlilerde Normal Gelişim Gösteren Kardeşlerinin Yaşadıkları Sorunlar, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Karacar E. (2016). Ebeveynlerin Bakış Açısından Otizmlilerde Fiziksel Aktiviteye Katılımlarını Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Gedik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Karadeniz K. H. (2013). Otizmlilerde Normal Gelişim Gösteren Çocukların Alıcı Dil Becerilerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.

Karakan N. F. (2011). Otizm Spektrum Bozukluğu Tanısı Almış Bir Grup Okul Öncesi Çocuğa Uygulanan Ortak Dikkat Eğitimi Destek Programının Etkililiği, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Kasap C. (2015). Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Bireylere Sözel Matematik Problemi Çözme Becerisinin Kazandırılmasında Şema Yaklaşımının Etkililiği, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Kaya F. (2015). Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Öğrencilere Yiyecek-İçecek Hazırlama Becerilerinin Öğretiminde Sesli Anlatım İçeren Ve İçermeyen Video İpucunun Karşılaştırılması, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Kaya İ. (2013). Otizm Spektrum Bozukluğunda Cox-2-765g→C Ve Cox-2-1195a→G Genlerinin İncelenmesi, Uzmanlık Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, İstanbul.

Kayısı K. B. (2012). Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Ve Normal Gelişen Çocuklarda Sözdiziminin Ve Sözcük Dağarcığının Zihin Kuramı İle İlişkinin İncelenmesi, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Kıyıkım E. (2015). Otizm Spektrumu Hastalıklarda Doğumsal Metabolik Hastalık Sıklığı, Yan Dal Uzmanlık Tezi, İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, İstanbul.

Kodal B. (2006). Eskişehir İlinde Otistik Çocuklarla Çalışan Özel Eğitim Öğretmenlerinin Yasadıkları Sorunlar Ve Sorunların Çözümüne İlişkin Görüşleri, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Kondolot M. (2014). Otizm Spektrum Bozukluklarının Tanısında M-Chat (*Modified Checklist For Autism In Toddlers*) Tarama Testinin Geçerlilik-Güvenilirliği, Kayseri'de 18-24 Aylık Çocuklarda Otizm Spektrum Bozukluklarının Sıklığı Ve Etiyolojide Bazı Çevresel Faktörlerin Rolü, Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Korkmaz T. Ö. (2015). Eve Dayalı Olarak Gerçekleştirilen Etkileşim Temelli Erken Çocuklukta Müdahale Programının (Eteçom) Otizm Spektrum Bozukluğu Tanılı Çocuklar Ve Anneleri Üzerindeki Etkililiği, Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Koyuncu M. (2009). Karşılıklı Yoğunlaştırılmış Etkileşim Yönteminin Otizmlilerde İletişim Becerilerinin Gelişimine Etkisinin Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Kulbaş E. (2015). Grupla Psikolojik Danışma Uygulamasının Otizmlilerde Çocuğu Olan Annelerin Özyeterlilik Ve Umutsuzluk Düzeylerine Etkisinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Kutlu M. (2016). Otizmlilerde Yabancı Kişilerden Korunma Becerilerinin Öğretiminde Sosyal Öykülerin Yalnız Sunumuyla Video Modelle Birlikte Sunulmasının Karşılaştırılması, Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Mutluer T. (2013). Otizm Spektrum Bozukluğunda Uyku Alışkanlıklarının Ve Farklı Parametrelerle Olan İlişkinin Değerlendirilmesi, Uzmanlık Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, İstanbul.

Nazlı B. (2003). Otistik Bir Çocuğun Yabancı Dil Öğrenimine İlişkin Örnek Olay İncelemesi, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Orhan A. (2013). Otizm Spektrum Bozukluğunda (2-5 Yaş) İmmün Sistemin Değerlendirilmesi, Uzmanlık Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, İstanbul.

- Orhan E. B. (2014) Otizmde Hareket Eğitiminin Sosyal Beceriler Üzerindeki Etkisi ,Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Öncül N. (2015). Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklara Sembolik Oyunların Küçük Grupla Öğretiminde Canlı Modelle Ve Video Modelle Öğretimin Karşılaştırılması, Doktora Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Özgönenel Ö. S. (2012). Otizm Tanılı Kaynaştırma Öğrencilerinin Bulunduğu Sınıflarda Akran İlişkilerinin Geliştirilmesine Yönelik Bir Eğitim Programının Etkililiğinin İncelenmesi, Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Öztürk B. (2014). Otizm Spektrum Bozukluklarının Genetik Etiyolojisinin Araştırılması, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Papatğa E. (2012). Otizmlili Çocukların Oyun Becerileri İle Davranış Ve Sosyal Beceri Özelliklerinin Karşılaştırılması, Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Sağırkaya B. (2014). Temel Motor Becerilerini Kullanabilen Otizm Özelliği Gösteren Çocuklarda İletişim Becerilerinin Geliştirilmesinde Orff-Schulwerk Yönteminin Kullanımı, Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Sapmaz D. (2015). Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklarda Pediatrik Bipolar Bozukluk Komorbiditesinin Klinik Özellikleri, Uzmanlık Tezi, On Dokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi, Samsun.
- Saraç T. (2013). Otistik Çocuk Ebeveynlerinin Geniş Otizm Fenotipi Ve Aleksitimi Özellikleri Arasında İlişkinin İncelenmesi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Sarı T. O. (2011). Zihin Kuramı Hikâyeleri Testi'nin Türk Çocuklarına Uyarlanması Ve Okul Öncesi Dönemdeki Normal Gelişim Gösteren, Zihin Engelli Ve Otizmlili Çocukların Zihin Kuramı Gelişimlerinin Karşılaştırılması Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Sarol H. (2013). Uyarlanmış Rekreatif Fiziksel Aktivitenin Otizmlili Bireylerin Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Süzer T. (2015). Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Bireylere Cinsel İstismardan Korunma Becerilerinin Öğretiminde Sosyal Öykü Yönteminin Etkililiği, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Şahin Ş (2015). Otizmlili Çocuklara Toplumsal Uyarı İşaretlerinin Öğretiminde Geleneksel Ve Gömülü Öğretimle Sunulan Sabit Bekleme Süreli Öğretimin Etkililik Ve Verimliliklerinin Karşılaştırılması, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Şahin T. G. (2011). Otizmlili Olan Çocuklara Dış Fırçalama Becerisinin Öğretiminde Eşzamanlı İpucuyla Öğretimin Etkililiği, Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Şener F. E. (2013). Otizm Ve Genetik Temelinin Araştırılması, Doktora Tezi, Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
- Şirin N. (2015). Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Bireylere Güvenlik Becerilerinin Öğretimine İlişkin Anne-Babaların, Öğretmenlerin Ve Öğretim Üyelerinin Görüş Ve Önerileri, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Tekin D. (2010). Düşünce Baloncukları Tekniğinin Kullanıldığı “Yanlış İnanç Öğretim Paketi” Nin Asperger Sendromu Ve Yüksek İşlevli Otizm Tanısı Almış Çocukların “Yanlış İnanç” Düzeylerine Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Topaloğlu G. (2011). Otizmlı Çocukların Kardeş İlişkinde Annenin Rolü, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Toprak Ö. (2015) . Geliştirilmiş Bütünleştirici Modelin Otizm Spektrum Bozukluğuna Sahip Çocukların İfade Ettikleri Kelime Ve Hece Sayısının Arttırılmasındaki Etkililiği, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Töret G. (2010) Otizmlı, Down Sendromlu Ve Normal Gelişim Gösteren Çocukların Dil Öncesi Dönemdeki Jest Kullanım Becerilerinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Turan C. (2015). Otizm Spektrum Bozukluğu Gösteren Çocuklara Sosyal Beceri Öğretiminde Sosyal Öykü Ve Video Model Uygulamalarının Etkililik Ve Verimlilikleri, Doktora Tezi, Eskişehir Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Ucuz İ. (2014). D Vitamini Eksikliğinin Mental Gelişim, Davranış Sorunları Ve Otizm İlişkisi, Uzmanlık Tezi, Atatürk Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Erzurum.

Uğur Ç. (2013). Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklarda Vitamin D Düzeyleri, Tıpta Uzmanlık Tezi, Ankara Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Ankara.

Uluyol M. (2015). Çocukların Otizm Spektrum Bozukluğu Derecesi İle Duyu-Biliş-Motor Özellikleri Arasındaki İlişkilerin Belirlenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Uylaş E. (2015). Otizm Spektrum Bozukluğu Tanılı Çocuklar İçin Geliştirilen Zihin Okuma Becerileri Öğretimi Programının Etkililiğinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Ünal E. A. (2006). Sanat Eğitiminin Otizmlı Çocukların Duyusal Problemleri Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.

Ünlü E. (2012). Anne-Babalara Sunulan Otizm Spektrum Bozukluğu Gösteren Çocuklara Yönelik Ayrıık Denemelerle Öğretim Programının (Adösep) Etkililiği, Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Yassıbaş U. (2015). Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuğa Sahip Anne Babaların Yaşam Deneyimlerine Derinlemesine Bakış, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Yılmaz E. (2010). Otistik Çocuklarda Müzik Atölyesi Çerçevesinde Ortaya Çıkan Sözsüz İletişim İşaretlerinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Yöndem Ç. M. (2015). Normal Ve Otizmi Olan Çocuklarda Temel Dil Ve Öğrenme Becerilerinin Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.

Yüksel Z. (2013). Otizm Bulgusu Gösteren Bireylerdeki Genetik Değişikliklerin Array Cgh Yöntemi İle Ortaya Konması, Tıpta Uzmanlık Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Tıp Fakültesi, İstanbul.